

Bruksela, dnia 4 grudnia 2015 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 22/2015

Sprawozdanie nt. propozycji Komisji Europejskiej dotyczącej gospodarki o obiegu zamkniętym

Bruksela, 2 grudnia 2015 r.

Komisja przyjęła w dniu 2 grudnia br. nowy pakiet dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym, aby stymulować przejście Europy na gospodarkę o obiegu zamkniętym i tym samym zwiększać globalną konkurencyjność, wspierać zrównoważony wzrost gospodarczy i tworzyć nowe miejsca pracy.

Komisja Europejska przyjęła w dniu 2 grudnia br. nowy pakiet dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym ułatwiający europejskim przedsiębiorstwom i konsumentom przejście na silniejszą gospodarkę o bardziej zamkniętym obiegu, w której zasoby wykorzystuje się w bardziej zrównoważony sposób. Proponowane działania wspomogą „zamknięcie obiegu” cyklu życia produktów dzięki zwiększeniu recyklingu i ponownego użycia oraz przyniosą korzyści zarówno środowisku, jak i gospodarce. Działania te pozwolą uzyskać maksymalną wartość i zapewnią wykorzystanie wszystkich surowców, produktów i odpadów, przyczyniając się przy tym do oszczędności energii i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych. Propozycje, o których mowa, obejmują cały cykl życia: od produkcji i konsumpcji do gospodarki odpadami i rynku surowców wtórnych. Na wspomnianą transformację zostanie przekazane wsparcie finansowe pochodzące z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, 650 mln euro z programu „Horyzont 2020” (programu finansowego UE na rzecz badań naukowych i innowacji) oraz 5,5 mld euro z funduszy strukturalnych na gospodarowanie odpadami; inwestycje w gospodarkę o obiegu zamkniętym zostaną także poczynione na poziomie krajowym.

Pakiet obala schematy w Komisji, pozostając w zgodzie z ogólnymi priorytetami politycznymi, przeciwdziała bowiem zmianom klimatu i problemom środowiskowym, a jednocześnie wspiera tworzenie miejsc pracy, wzrost gospodarczy, inwestycje i

sprawiedliwość społeczną. Został on przygotowany przez podstawowy zespół projektowy, którym współkierują: pierwszy wiceprzewodniczący **Frans Timmermans** i wiceprzewodniczący **Jyrki Katainen** w ścisłej współpracy z komisarzami **Karmenu Vellą** i **Elżbietą Bieńkowską**. W przygotowanie projektu zaangażowało się też wielu innych komisarzy, którzy pomogli określić najbardziej skuteczne narzędzia obejmujące wiele różnych obszarów polityki.

Frans Timmermans, pierwszy wiceprzewodniczący odpowiedzialny za zrównoważony rozwój, powiedział: „Nasza planeta ani nasza gospodarka nie przetrwają, jeśli będziemy nadal stosować podejście »wykorzystać i wyrzucić«. Musimy zachować cenne zasoby i w pełni wykorzystać ich wartość ekonomiczną. Gospodarka o obiegu zamkniętym ma na celu redukcję odpadów i ochronę środowiska, ale również głęboką transformację funkcjonowania całego naszego rynku. Dzięki zrewidowaniu obecnego sposobu produkcji, pracy i dokonywania zakupów, możemy stworzyć nowe możliwości, w tym możliwości zatrudnienia. Przyjęty dziś pakiet wyznacza kompleksowe ramy, które faktycznie umożliwiają wprowadzenie zmian, oraz określa wiarygodny i ambitny plan gospodarowania odpadami w Europie wraz z działaniami wspierającymi, obejmującymi cały cykl życia produktów. Takie połączenie inteligentnych regulacji i inicjatyw na szczeblu UE ułatwi przedsiębiorstwom i konsumentom, a także władzom krajowym i lokalnym, uczestnictwo w tej transformacji.

Jyrki Katainen, wiceprzewodniczący ds. miejsc pracy, wzrostu, inwestycji i konkurencyjności, dodał: „Propozycje te dają pozytywny sygnał wszystkim, którzy czekają, by zainwestować w gospodarkę o obiegu zamkniętym. Dziś mówimy, że Europa jest najlepszym miejscem do rozwijania zrównoważonego i przyjaznego dla środowiska biznesu. Przejście na gospodarkę o bardziej zamkniętym obiegu oznacza przekształcenie gospodarki rynkowej i zwiększenie konkurencyjności. Jeżeli będziemy efektywnie gospodarować zasobami i ograniczymy zależność od wyczerpujących się surowców, możemy osiągnąć przewagę konkurencyjną. Potencjał tworzenia miejsc pracy w gospodarce o obiegu zamkniętym jest ogromny, dynamicznie rośnie też popyt na lepsze, bardziej efektywne produkty i usługi. Usuniemy bariery, które utrudniają przedsiębiorstwom optymalizację wykorzystania zasobów, i usprawnimy funkcjonowanie rynku wewnętrznego surowców wtórnych. Pragniemy osiągnąć faktyczny postęp na niższych szczeblach i zamierzamy realizować naszą wizję nie tylko wraz z państwami członkowskimi, regionami i gminami, ale także z przedsiębiorstwami, sektorami przemysłowymi i społeczeństwem obywatelskim”.

- **Plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym**

Pakiet dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym stanowi wyraźny sygnał dla podmiotów gospodarczych, że UE używa wszelkich dostępnych narzędzi, aby przekształcić swoją

gospodarkę, tworząc przy tym nowe możliwości biznesowe i zwiększając konkurencyjność. Szeroko zakrojone działania na rzecz zmiany całego cyklu życia produktów wykraczają poza wąską perspektywę wycofywania z produkcji i świadczą o wyraźnych ambicjach Komisji dotyczących efektywnego przekształcenia gospodarki UE. Rezultatem prowadzonych przez nas działań zachęcających powinny być coraz bardziej innowacyjne i efektywne sposoby produkcji i konsumpcji. Gospodarka o obiegu zamkniętym daje szansę na stworzenie wielu miejsc pracy w Europie, a także pozwala zachować cenne i wciąż kurczące się zasoby, ograniczać środowiskowe skutki użytkowania zasobów oraz nadać odpadom nową wartość.

Określono również środki sektorowe wraz z normami środowiskowymi dla surowców wtórnych. Do działań podstawowych, które zostały dzisiaj przyjęte albo zostaną zrealizowane w trakcie obecnej kadencji Komisji, należą:

- **finansowanie** przekraczające **650 mln euro** w ramach programu „Horyzont 2020” i **5,5 mld euro** w ramach funduszy strukturalnych;
- **działania na rzecz ograniczenia odpadów spożywczych**, w tym wspólna metodyka pomiarów, poprawa oznaczania dat ważności i narzędzia do osiągnięcia celu zrównoważonego rozwoju, tj. **zmniejszenia ilości odpadów spożywczych o połowę do roku 2030**;
- opracowanie **norm środowiskowych dla surowców wtórnych** w celu zwiększenia zaufania podmiotów gospodarczych na jednolitym rynku;
- środki w ramach **planu działań w zakresie ekoprojektu na lata 2015–2017**, którego celem jest zwiększanie efektywności energetycznej, a także trwałości oraz możliwości naprawy i recyklingu produktów;
- **zmienione rozporządzenie w sprawie nawozów** służące łatwiejszemu uznawaniu nawozów organicznych i wytwarzanych z odpadów na jednolitym rynku oraz wspieraniu roli biologicznych składników pokarmowych;
- **strategia dotycząca tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym** odnosząca się do kwestii recyklingu, biodegradowalności i obecności substancji niebezpiecznych w tworzywach sztucznych oraz celów zrównoważonego rozwoju **ukierunkowanych na znaczne zmniejszenie odpadów morskich**;
- Seria **działań na rzecz wtórnego wykorzystywania wody**, w tym wniosek ustawodawczy w sprawie minimalnych wymogów dotyczących wtórnego wykorzystywania wody ściekowej;

Przyjęty komunikat zawiera przejrzysty harmonogram zaproponowanych działań oraz plan dotyczący prostych i skutecznych ram monitorowania gospodarki o obiegu zamkniętym.

- **Zmienione wnioski ustawodawcze w sprawie odpadów**

Zmienione wnioski ustawodawcze w sprawie odpadów wyznaczają jasne cele w zakresie ograniczenia ilości odpadów oraz określają ambitny i wiarygodny wieloletni plan gospodarowania odpadami i recyklingu. Aby zapewnić ich skuteczne wdrożenie, oprócz celów dotyczących redukcji odpadów w nowych wnioskach znalazły się też konkretne środki pozwalające sprostać problemom napotykanym na niższych szczeblach i różnicom pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi. Do kluczowych elementów zmienionych wniosków w sprawie odpadów należą:

- wspólny cel UE dotyczący **recyklingu odpadów komunalnych na poziomie 65 proc.** do roku 2030;
- wspólny cel UE dotyczący **recyklingu odpadów opakowaniowych na poziomie 75 proc.** do roku 2030;
- wiążący cel **redukcji składowania odpadów do maksymalnie 10 proc.** do roku 2030;
- zakaz składowania segregowanych odpadów;
- wspieranie instrumentów ekonomicznych zniechęcających do składowania odpadów;
- uproszczone i udoskonalone definicje oraz zharmonizowane metody obliczania współczynników recyklingu w całej UE;
- Konkretnie środki na rzecz **promowania ponownego użycia i symbiozy przemysłowej**, tj. przemiany produktu ubocznego jednej branży przemysłu w surowiec dla innej branży;
- Zachęty gospodarcze dla producentów, aby **wprowadzali na rynek bardziej ekologiczne produkty** i wspierali programy odzysku i recyklingu (np. opakowań, baterii, sprzętu elektronicznego i elektrycznego, pojazdów).

- **Kontekst**

W grudniu 2014 r. Komisja postanowiła wycofać czekający na rozpatrzenie wniosek legislacyjny w sprawie odpadów w ramach zasady braku kontynuacji politycznej zastosowanej dla pierwszego programu prac Komisji pod przewodnictwem Junckera. Komisja zobowiązała się wtedy do użycia swoich nowych, horyzontalnych metod pracy, aby do końca 2015 r., przy wykorzystaniu wiedzy specjalistycznej wszystkich służb Komisji, przedstawić nowy pakiet, który będzie obejmował cały cykl gospodarczy, a nie tylko cele redukcji odpadów. Przyjęty kompleksowy pakiet to zestaw konkretnych, szeroko zakrojonych i ambitnych działań, które zostaną przedstawione w trakcie obecnej kadencji Komisji.

W ramach procesu opracowywania pakietu dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym 25 czerwca 2015 r. Komisja zorganizowała w Brukseli konferencję poświęconą gospodarce o obiegu zamkniętym, w której wzięło udział około 700 zainteresowanych stron. W konferencji mogły uczestniczyć wszystkie zainteresowane podmioty pragnące mieć wkład w

kształtowanie europejskiej polityki gospodarczej. Konferencja nawiązywała do trwających dwanaście tygodni konsultacji społecznych prowadzonych od 28 maja do 20 sierpnia 2015 r., z których otrzymano ponad 1500 opinii. Ponadto komisarze, ich gabinety i służby prowadziły intensywne zespołowe konsultacje z kluczowymi zainteresowanymi stronami.

Komisja wzywa teraz Parlament Europejski i Radę do wykorzystania tych istotnych prac przygotowawczych i nadania priorytetowego znaczenia przyjęciu i realizacji złożonych dzisiaj wniosków ustawodawczych. Pakiet zostanie niezwłocznie przedstawiony na sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego w dniu 2 grudnia przez pierwszego wiceprzewodniczącego Timmermansa i wiceprzewodniczącego Katainena.

Opracowała:
Dr Magdalena Skulimowska

- **Dodatkowe informacje**

Komunikat: Zamknięcie obiegu – Plan działania UE na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym:

http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:8a8ef5e8-99a0-11e5-b3b7-01aa75ed71a1.0012.02/DOC_1&format=PDF

http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:8a8ef5e8-99a0-11e5-b3b7-01aa75ed71a1.0012.02/DOC_2&format=PDF

[Ogólne zestawienie informacji](#): Zamknięcie obiegu: ambitny unijny pakiet dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym

[Zestawienie informacji](#): Zamknięcie obiegu: wspieranie konsumentów w wyborze ekologicznych produktów i usług

[Zestawienie informacji](#): Zamknięcie obiegu: faza produkcji w gospodarce obiegu zamkniętym

[Zestawienie informacji](#): Zamknięcie obiegu: jasne cele i narzędzia lepszego gospodarowania odpadami

[Zestawienie informacji](#): Zamknięcie obiegu: od odpadów do zasobów

[Załącznik do Komunikatu w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym](#)

[Proponowana dyrektywa o gospodarowaniu opakowaniami](#)

[Proponowana dyrektywa w sprawie odpadów opakowaniowych](#)

[Proponowana dyrektywa w sprawie odpadów elektrycznych i elektronicznych](#)

[Proponowana dyrektywa w sprawie składowania odpadów](#)

[Nota analityczna dotycząca celów w zakresie gospodarowania odpadami](#)

[Dokument roboczy służb Komisji – plan realizacji](#)

[Wyniki konsultacji społecznych](#)